

MIĘDZYDROJE - MORZE ZIELENI

RODZINNE TRASY SPACEROWE

Szanowni Państwo,
oddajemy w Wasze ręce przewodnik pt. „Międzyzdroje – Morze Zieleni. Rodzinne trasy spacerowe”, z którym wśród otaczającej zieleni miejskiej, poznacie klimatyczne miejsca i ciekawe, jeszcze Wam nieznanne tereny naszego miasteczka...

„Międzyzdroje – Morze Zieleni” to realizowany przez miasto projekt inwestycyjny, którego głównym celem jest poprawa jakości środowiska miejskiego w Międzyzdrojach. Projekt jest kontynuacją idei rozwoju miasta w poszanowaniu środowiska przyrodniczego i wykorzystaniu jego bogactwa naturalnego, jakim niewątpliwie są: Morze Bałtyckie, Zalew Szczeciński i Woliński Park Narodowy.

W 2016 roku pojawiła się możliwość dofinansowania projektów na zieleni. To właśnie wówczas powstała idea opracowania nowej formy zagospodarowania miasta zielenią. Koncepcja zakładała stworzenie atrakcyjnych terenów do rekreacji i spędzania wolnego czasu w mieście. W zagospodarowaniu obszarów zostały zaproponowane organiczne formy i kształty w postaci poziomych, lekko falujących linii. Jest to nawiązanie do naturalnego ukształtowania linii brzegowej i wydm. W rezultacie powstał projekt „Międzyzdroje – Morze Zieleni”, w którym tereny objęte projektem o łącznej powierzchni 8,8053 ha zostały podzielone na osiem obszarów: Zielona Brama, Plac Przyrodni-

czy, Park Rzeźb, Park Leśny, Park Zdrojowy, Plac Gwiazd, Park Aktywności i Park Popołudniowy. Wydzielone tereny znajdują się w różnych częściach miasta, a każdy z nich zaprojektowany został w sposób umożliwiający zarówno wypoczynek, jak i rekreację. To właśnie po tych miejscach będziemy Was oprowadzać i o nich m.in. jest to wydawnictwo. Autorami projektu „Międzyzdroje – Morze Zieleni” są architekci z pracowni „Górski Chmielewska Architekci” ze Szczecina (arch. Katarzyna Chmielewska i arch. Dominik Górski). Projekt jako jedyny w województwie zachodniopomorskim i jako jeden z siedmiu w Polsce, uzyskał dofinansowanie w wysokości 5 142 338,16 zł. Całkowita wartość projektu wyniosła 10 957 281 zł. Projekt „Międzyzdroje – Morze Zieleni” realizowany jest od 2017 r. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020 Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego pn.: „Zagospodarowanie terenów zieleni w Międzyzdrojach”. Inwestycję zakończono w 2021 roku.

Zapraszam do poznawania zielonych Międzyzdrojów razem z przewodnikiem. Mam nadzieję, że nowe wydawnictwo odkryje przed Państwem nowe, nieznanne oblicze naszego kurortu.

Mateusz Bobek
Burmistrz Międzyzdrojów

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Szlak Parków Promenadowych

Trasa piesza
ok. 3 km

ok. 50 min
bez zwiedzania atrakcji

*Promenada centrum (Plac Gwiazd) –
promenada zachód (Park Aktywności,
Park Popołudniowy) – plac zabaw
i ul. Gryfa Pomorskiego – ul. Krótka –
Park Zdrojowy im. Fryderyka Chopina*

Trasę rozpoczynamy od Punktu Informacji Turystycznej (1), znajdującego się na promenadzie przy ul. Promenada Gwiazd. Budynek wpisany jest na listę zabytków, został wyremontowany i oddany do użytku w 2008 r. Przy Balbince znajduje się kwiatny paw zwany Tolkkiem (1), który powstał jako kontynuacja projektu ukwiecenia miasta, realizowanego w gminie Międzyzdroje od 2008 r.

Kierując się z „Balbinki” na wschód, w stronę najstarszego czterogwiazdkowego hotelu w Międzyzdrojach Vienna House Amber Baltic (otwarty w 1991 r.), przechodzimy na Aleję Gwiazd (2) – dzieło prof. Adama Myjaka związane z organizowanym w 1996 r. Festiwalem Gwiazd. Historię Alei Gwiazd można odczytać na nośniku (info kiosk) znajdującym się przy wejściu na aleję lub kierując się do tabliczki „Aleja Gwiazd”, na której znajduje się odpowiedni kod QR. Skanując smartfonem kod można poznać ciekawą historię jej powstania. Zwiedzając Aleję Gwiazd, na której znajduje się ponad 200 odcisków znanych artystów ze świata kultury i sztuki, wchodzimy na Plac Gwiazd (3).

2

3

2

Plac Gwiazd to jeden z trzech parków promenadowych na trasie naszej wycieczki, realizowanych w ramach projektu „Międzyzdroje – Morze Zieleni”. Koncepcja zagospodarowania tego parku zakładała stworzenie przestrzeni, odpowiadającej intensywnemu wykorzystaniu tego miejsca przez turystów, a także dostosowanie zieleni do różnorodnej aktywności użytkowników. Spotykamy tu roślinność wielogatunkowych traw wysokich, w tym np. kolorowych odmian Miskantu chińskiego (*Miscanthus sinensis*). Obszar Placu Gwiazd podzielono na strefy umożliwiające różne formy aktywności. Strefa dla dzieci młodszych i starszych to place zabaw, w których znajdują się wielofunkcyjne zabawki. Miejsca te obsadzono zielenią wy-

dmową, tak charakterystyczną dla nadmorskich miejscowości. Turzycą piaskowa, szczotliha siwa czy wydmuchrzyca piaskowa to typowe trawy wydmowe, niewymagające i odporne na suszę, które zostały tutaj nasadzone. Taka np. szczotliha siwa, zwana potocznie kozią bródką (*Corynephorus canescens*) kwitnie w maju i czerwcu, a jej kwiaty mają postać szarych, często różowawych kłosek. W Strefie wypoczynku zapewniono wygodne leżaki i ławki, gdzie można spokojnie odetchnąć i delektować się morską bryzą. Z myślą o możliwościach indywidualnego zorganizowania pikniku w „otoczeniu gwiazd”, zamontowano siedliska na trawie o zróżnicowanej wysokości. Ważnym elementem Placu Gwiazd są ścieżki i ciągi piesze oraz ich dostosowanie do zwiększonego natężenia ruchu w obszarze Alei Gwiazd. Zaprojektowane ścieżki z kruszywa mineralnego oraz płyt granitowych zostały podświetlone i stworzyły niepowtarzalną „ścieżkę światła”, atrakcyjną szczególnie po zmroku dla wszystkich spacerujących. Szeroko o koncepcji i roślinności Placu Gwiazd można dowiedzieć się skanując kod QR tabliczki pn. „Koncepcja, roślinność”.

Z Alei Gwiazd kierujemy się promenadą w stronę moła. Przechodzimy przez park angielski, którego historię można poznać skanując kod QR tabliczki pn. „Ukwieczone Międzyzdroje” oraz obok zabytkowego budynku **Międzynarodowego Domu Kultury (4)** i amfiteatru. **Międzynarodowy Dom Kultury** to zabytkowy budynek w stylu klasycystycznym z połowy XIX w. Budynek zdobią wspaniałe elewacje i atrakcyjne wnętrza. Jest miejscem licznych wystaw, koncertów i imprez kulturalnych. Za MDK mijamy budynek **Gabinetu Figur Woskowych (5)**, pokazaną wystawę woskowych postaci naturalnej wielkości ludzi ze

4

6

świata nauki, polityki, sztuki i bajki, **Planetarium (5)**, gdzie na siedmiometrowej kopule wyświetlane są za pomocą cyfrowego projektora trójwymiarowe obrazy pochodzące z kosmosu. W tym samym miejscu znajduje się także **kino Eva i kawiarnia**. Po zwiedzaniu atrakcji kierujemy się na główną część promenady, przebudowanej w 2011 r. Powstały tu nowoczesne fontanny, w formie szklanych kurtyn – wodospadów oraz duża liczba futurystycznie wyglądających ławek w kształcie pergoli.

Przed nami ukazują się dwie charakterystyczne, białe wieżyczki, prowadzące w głąb pasażem na **moło (6)**. Historia moła jest

5

długa i barwna, a miejsce to zawsze było głównym punktem kurortu. Pierwsze Moło powstało w 1884 r. Międzyzdrojskie moło jest najdłuższym betonowym mołem w Polsce o długości 395 m, miejscem spacerów zakochanych i miłośników ciekawych krajobrazów.

Z promenady kierujemy się na zachód. Przed nami nowoczesny budynek **Oceanarium (7)**, gdzie mamy niepowtarzalną okazję przyjrzenia się podwodnemu światu. Zwiedzający mogą na własne oczy zobaczyć 16-metrowy półtunel, w którym pływają egzotyczne ryby i inne morskie organizmy. Kierując się z oce-

9

anarium do skrzyżowania ul. Zdrojowej z ul. Boh. Warszawy przechodzimy w prawo obok apartotelu „Aquamarina Prima” na **kładkę po koronach wydm (8)**. Całkowita długość kładki wynosi 950 m, jest ona dostosowana dla osób niepełnosprawnych i posiada funkcjonalne tarasy widokowe. Przechodzimy krótkim, ok. 70 m, odcinkiem kładki, podziwiając nadmorskie widoki do zejścia F przy ul. Rybackiej.

Przed nami ukazują się dwa zabytkowe, okazałe budynki: „Bałtyk” i „Villa Stella Maris”, przykłady XIX-wiecznej zabudowy miasta. Znajdujemy się obecnie w najstarszej części zabudowy architektonicznej Międzyzdrojów, zwanej kuracją lub kąpieliskową. Szerzej o przykładach i historii tzw. Bäderarchitektur można dowiedzieć się skanując tabliczkę z kodem QR pn. „Zabytkowa architektura”, umiejscowioną w **Parku Aktywności (9)**, który znajduje się w odległości 50 m w kierunku zachodnim.

Park Aktywności to kolejny po Placu Gwiazd teren objęty projektem „Międzyzdroje – Morze Zieleni”. Obszar parku zajmuje powierzchnię 0,74 ha i służył zawsze jako ciąg spacerowy. Koncepcja projektu opracowanego przez pracownię ze Szczecina „Górski Chmielewska Architekci” zakładała takie zagospodarowanie tego terenu, by nie zmieniać jego spacerowo-rekreacyjnego charakteru, lecz dodatkowo by wzmocnić go o strefę aktywności dla mieszkańców i turystów. W centralnej części Parku Aktywności, na podłożu trawiastym, powstały więc: boisko do siatkówki o wymiarach 9x18 m oraz dwa boiska do gry w badminton o wymiarach 6,1x13,4 m. Silne związki miasta ze sportem i wysokie osiągnięcia miejskiego klubu UKS Chrobry w tenisie stołowym, zainspirowały projektantów, by stworzyć moż-

liwości mini treningu dla zawodników na świeżym powietrzu. I tak w parku znalazły swoje miejsce dwa stoły do gry w tenisa stołowego. Warto zauważyć, że Park Aktywności usytuowany jest pomiędzy wydmą i ulicą. Stąd pomysł młodych szczecińskich architektów, by zagospodarować istniejący teren wybrzeża wydmowego. Jak powstaje wybrzeże wydmowe i co to jest wydma, tego można dowiedzieć się skanując smartfonem kod QR tabliczki pn. „Wybrzeże wydmowe”. Spacerując wzdłuż parku, wśród zachowanych drzew sosnowych, nowo nasadzonych krzewów np. pięciornika krzewiastego, kolorowych wrzosów, nie sposób ominąć ciekawego pomnika przyrody, jakim niewątpliwie jest jesion mанны. Warto więc zatrzymać się w miejscu, w którym tabliczka z napisem „jesion mанны” opisuje to rzadko występujące, najpiękniejsze z gatunku jesionów drzewo.

Z Parku Aktywności kierujemy się w linii prostej do **Parku Popołudniowego (10)**. Park Popołudniowy to trzeci z parków promenadowych, znajdujący się na wysokości ulic Cichej i Wczasowej. Miejsce to stanowi przedłużenie ciągu spacerowo-rekreacyjnego zachodniej części międzyzdrojskiej promenady, gdzie istniejąca wcześniej forma zagospodarowania zielenią została zachowana i wzmocniona poprzez dodatkowe nasadzenia. Powstała tu łąka kwietna, a pomiędzy alejkami spacerowymi znajdują się zielone przestrzenie wypełnione trawnikami i nasadzonymi krzewami. Charakterystyczne rodzaje traw występujących w parku opisuje tabliczka pn. „Wiechlina łąkowa”. Wystarczy tylko zeskanować kod QR na smartfona. Można tu również pograć w szachy przy ustawionych stolikach, w otoczeniu drzew i trawiastego podłoża, które stworzą szachistom idealne warunki do koncentracji i zapewnią dobrą energię.

10

Przez całą długość od Parku Aktywności do Parku Południowego, wzdłuż zbudowanej ścieżki rowerowej, rozciągają się kolorowe rabaty bylinowo-trawiaste. Posadzono tu dziewięć różnych gatunków bylin i traw w tym: czosnek olbrzymi, goździk siny, jeżówkę purpurową czy szalwią omszoną. Rośliny te tworzą barwny dywan, a wczesną jesienią stanowią przystań dla motyli, ciesząc wzrok turystów i mieszkańców. Przy wejściu do Parku Południowego od ul. Cichej stoi kamienna **rzeźba „Rybki” (10)**, autorstwa szczecińskiego rzeźbiarza Stanisława Biżka. Więcej informacji o twórcy i historii powstania rzeźby po zeskanowaniu kodu QR z tabliczki „Rzeźba Rybki, autor Stanisław Biżek”.

Z Parku Południowego skręcamy w ul. Wesołą, do skrzyżowania z ul. Dąbrówki. Mijamy zabytkowy budynek pensjonatu przy ul. Wesołej 1, zbudowany w okresie największego rozwoju nadmorskiego kurortu i intensywnej zabudowy promenady ok. 1895 r. Idąc ul. Dąbrówki dochodzimy do skrzyżowania z ul. Gryfa Pomorskiego. Na skrzyżowaniu po prawej stronie widzimy kolejny międzydrojski pomnik przyrody – **kasztan jadalny „Maron” (11)**. Kasztan „Maron” jest jednym z 15 drzew pomnikowych, na bazie których w 2012 r. powstał szlak pieszy pn. „Szlakiem Drzew Pomnikowych”. Szlak został szczegółowo opisany, a przy każdym z drzew znajduje się tablica z opisem i nazwą drzewa. Drzewom w drodze konkursu nadano charakterystyczne, oryginalne imiona, które nawiązują do historii Polski, regionu lub nadmorskich atrybutów Międzyzdrojów. Ulicą Gryfa Pomorskiego kierujemy się prosto ok. 300 m i dochodzimy do placu zabaw dla dzieci. Przy placu zabaw znajduje się okazały **dąb bezszypułkowy „Karczmarz” (12)**. Jest to jeden z najokazalszych dębów na terenie wyspy Wolin, którego wiek szacowany jest na ok. 400 lat. Dąb jest pozostałością alei drzew, które rosły wzdłuż nadmorskiego szlaku łączącego Wolin i Kołobrzeg. Nazwa nawiązuje do istniejącej tu w XVI w. karczmy, zasypanej przez ruchome piaski, która pełniła jednocześnie rolę księżęcej komory celnej. Według legendy, dąb ten jest jednym z drzew, które broniły gospody przed zasypaniem. Na placu zabaw, wśród szeleszczących liści „Karczmarza” odpoczywamy. Przed nami jeszcze 1 km do końca trasy. Ulicą Gryfa Pomorskiego idziemy ok. 550 m do skrzyżowania z ul. Krótką. Na trasie mijamy dwa kolejne pomniki przyrody **cisy „Bieliki” (13)**, które znajdują się na posesji przy budynku nr 12 (vis à vis pasażu Pod Gryfem) oraz

15

kwietną rabatę z napisem Międzyzdroje. Skręcamy w ulicę Krótką. Po lewej stronie **kaplica Stella Matutina (14)** – Gwiazda Zaranna z 1902 r. W kaplicy od ponad 100 lat mają swoją siedzibę Siostry Boromeuszki, które kiedyś i obecnie świadczą pomoc osobom ubogim i potrzebującym. Ulicą Krótką kierujemy się prosto do przejścia dla pieszych i wchodzimy do **Parku Zdrojowego im. Fryderyka Chopina (15)**. Mijamy fontannę z granitu oraz pomnik Fryderyka Chopina. Trzeba zaznaczyć, że przed wojną właśnie w tym miejscu stał pomnik cesarza pruskiego Fryderyka III. Przechodzimy do schodów, którymi dochodzimy do Informacji Turystycznej, gdzie kończymy naszą wycieczkę.

DOSTĘPNE NA TRASIE SZLAKU TABLICZKI Z KODAMI QR:

1. Plac Gwiazd
 - Historia Alei Gwiazd
 - Koncepcja, roślinność
 - Ukwiecone Międzyzdroje
2. Park Aktywności
 - Wybrzeże wydymowe
 - Jesion mallowa
 - Zabudowa kąpieliskowa
3. Park Południowy
 - Rzeźba rybki – autor: Stanisław Biżek
 - Wiechlina łąkowa

Szlak Południowy

Trasa piesza
ok. 2,3 km

ok. 40 min
bez zwiedzania atrakcji

Naszą wycieczkę rozpoczynamy od **Punktu Informacji Turystycznej (1)**, znajdującego się na promenadzie przy Alei Gwiazd. Mijając kwietną instalację pawia, zwanego **Tolkiem (1)**, kierujemy się w stronę schodów do **Parku Zdrojowego im. Fry-**

Park Zdrojowy – Plac Neptuna –
Plac Przyrodniczy – Zielona Brama –
ul. Nowomyśliwska – ul. Rybacka –
promenada

deryka Chopina (2). Schodami w dół mijamy granitową fontannę, dzieło szczecińskiej rzeźbiarki Albiny Adamskiej-Gwizdały. Po prawej stronie popiersie Fryderyka Chopina. Wspomnieć należy, że od 1999 r. park nosi imię Fryderyka Chopina. 5 maja 1999 r. Rada Miejska w Międzyzdrojach podjęła uchwały o nadaniu parkowi imienia Fryderyka Chopina oraz o wzniesieniu pomnika – popiersia wybitnego kompozytora. Uroczyste odsłonięcie pomnika odbyło się 30 czerwca 1999 r. o godz. 17.00 i stanowiło główny punkt programu pierwszego dnia Wakacyjnego Festiwalu Gwiazd. Park zdrojowy im. Fryderyka Chopina do dzisiaj jest ulubionym miejscem spacerów i wypoczynku oraz inspiracją dla artystów. Jednym z nich był międzyzdrojanin hrabia Eryk von Zedtwitz, którego pamiątkowy kamień mijamy po lewej stronie. Ciekawą historię życia i twórczości tego malarza-marynisty, naturšczyka i samouka oraz historii parku zdrojowego opisują ustawione w parku od strony ul. Tysiąclecia tabliczki z kodami QR pn. „Historia parku zdrojowego” oraz „Roślinność parku zdrojowego”. Wystarczy tylko zeskanować kod QR tabliczki. My zaś kierujemy się ku bramie wejściowej do parku, po czym przechodzimy przejściem dla pieszych na ul. Światowida.

Ulica Światowida to ciąg pieszy, którym poruszamy się ok. 200 m w kierunku Placu Neptuna. Bezpośrednio po zejściu z pasów na ul. Światowida można zauważyć pod stopami kolorową mozaikę. Widać tu kotwicę zanurzoną w morzu i słońce. Oto **herb Międzyzdrojów (3)**. Zachodzące na horyzoncie czerwone słońce, którego promienie są naprzemiennie czerwone i żółte. Poniżej słońca delikatnie zafalowane morze, na którym umieszczona jest kotwica trzonem i łapami skierowana ku dolnej części. Poniżej znajduje się żółty wąski pas symbolizujący plażę. Herb nawiązuje do wypoczynkowego charakteru gminy Międzyzdroje. Kotwica podkreśla związek miasta z morzem. Autorem herbu był mieszkaniec Międzyzdrojów Adam Natkański. Na ul. Światowida oraz na Placu Neptuna mijamy liczne kawiarnie, restauracje i sklepiki z pamiątkami. Z Placu Neptuna kierujemy się lekko w lewo do przejścia dla pieszych na skrzyżowanie z ul. Zwycięstwa. Wchodzimy na **rondo Stefana kardynała Wyszyńskiego (4)** Przed nami budynek PTTK, pełniący również funkcję informacji turystycznej oraz skwer z powstałą tu w 2013 r. instalacją przestrzenną, którą tworzy drewniana łódka z napisem Międzyzdroje oraz rzeźba rybaka. Jest to miejsce chętnie wykorzystywane przez turystów do robienia sobie zdjęć. Mijamy kamień poświęcony dr. Alfredowi Trostowi. To znacząca postać w historii powojennych Międzyzdrojów. Był pierwszym i jedynym na wyspie Wolin powojennym lekarzem, który żył i pracował w Międzyzdrojach w latach 30. i 40. ubiegłego wieku. Trudne czasy II wojny światowej i powojenne odcisnęły się boleśnie na losach rodziny dr. Trosta m.in. śmierć syna i żony, zgwałconej przez żołnierzy radzieckich. Pomimo tego niósł on pomoc potrzebującym, bez względu na narodowość. Pomagał wszystkim, przyjmował porody, leczył

rannych i chorych, niezależnie od ich stanu i pochodzenia. Poświęcenie i pomoc lekarza pochodzenia niemieckiego spotkała się z ogromnym uznaniem i szacunkiem polskiej społeczności Międzyzdrojów. Doktor Trost od pierwszych dni po wojnie budował mosty porozumienia między narodami. Swoją odważną, pełną poświęcenia postawą pokazał, że wzniósł się ponad czasy, w których przyszło mu żyć. Dlatego w 2013 r. nadano mu tytuł „Zasłużony dla Międzyzdrojów”.

Z ronda kierujemy się na drugą stronę ul. Zwycięstwa w kierunku bramy wejściowej Wolińskiego Parku Narodowego. Na rogu ulicy przed nami jedno z ośmiu miejsc ujętych projektem „Międzyzdroje – Morze Zieleni” – **Plac Przyrodniczy (5)**. Obszar znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie wejścia do Muzeum Przyrodniczego Wolińskiego Parku Narodowego oraz na drodze prowadzącej do Góry Filaretów. Zgodnie z koncepcją zagospodarowania Plac Przyrodniczy stał się przestrzenią otwartą, łączącą funkcje rekreacyjne z informacyjnymi. Jest to przestrzeń częściowo ekspozycyjna dla Muzeum WPN, jak również stanowi miejsce odpoczynku i punkt spotkań. Zamontowano tu siedziska, które służą by chwilę odpocząć lub spotkać się z sąsiadem, zamieszkującym okoliczne bloki. Zanim zwiedzimy Muzeum Przyrodnicze Wolińskiego Parku Narodowego lub trafimy na szlaki WPN, możemy się o nich znacznie więcej dowiedzieć skanując kod QR z tabliczki pn. „Woliński Park Narodowy”. Dalej kierujemy się ul. Zwycięstwa mijając dwa budynki Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego tzw. stare muzeum, w którym możemy podziwiać czasowe wystawy oraz budynek **Muzeum Przyrodniczego WPN (6)**. Po prawej stronie postój taksówek oraz przychodnia zdrowia wraz z gabinetem fizjoterapii.

Po przejściu ok. 300 m przed nami na skrzyżowaniu ul. Marii Dąbrowskiej z ul. Niepodległości kolejny park „Morze Zieleni” – **Zielona Brama (7)**. Teren ten znajduje się na skarpie, dlatego zagospodarowanie tego terenu obejmowało w szczególności remont istniejących schodów i murku oporowego, a także wykonanie kwiatnych bram stanowiących konstrukcję nośną dla projektowanej zieleni. Kwiatne bramy zostały nasadzone pnącymi odmianami róż oraz wiciokrzewów. Niewątpliwą zaletą ich jest długie kwitnienie. Wśród projektowanej zieleni nie zabrakło jaśminu nagokwiatowego, pnącej hortensji czy milinu czepnego. Warto zatrzymać się tu choć na chwilę, a skanując kod QR z tabliczki „Historia miasta” mamy okazję poznać złożoną historię Międzyzdrojów. Dochodzimy do najbliższego przejścia dla pieszych, czyli do skrzyżowania ul. Niepodległości z ul. Komunalną. Przechodzimy na ul. Ko-

munalną, kierujemy się prosto mijając po drodze kompleks wypoczynkowy Bel Mare Resort, supermarket Lidl oraz Fun Park i Camper Park. Kierujemy się prosto do skrzyżowania z ul. Nowomyśliwską. Skracamy w prawo i dochodzimy do Pasaża pod Gryfem. Znajdują się tu liczne sklepy oraz punkty usługowo-handlowe, które służą turystom i mieszkańcom w ich codziennym funkcjonowaniu. Mijamy Pasaż pod Gryfem, dochodzimy do skrzyżowania z ul. Gryfa Pomorskiego. Przechodzimy prosto przez skrzyżowanie i kierujemy się lekko pod górkę na ul. Rybacką.

Ulicą Rybacką dochodzimy do ul. Bohaterów Warszawy. Warto tu zwrócić uwagę na dawny hotel „Seeblick” – dzisiejszy „Bałtyk” (ul. B. Warszawy 14) oraz willę „Stella Maris” (8), XIX-wieczne przykłady zabudowy Międzyzdrojów. W tym miejscu znajdujemy się w najstarszej części zabudowy architektonicznej Międzyzdrojów, zwanej kuracją lub kąpieliskową – Bäderarchitektur (9). Budynki w tej zabudowie powstawały począwszy od drugiej połowy XIX w. do 1945 r. Niektóre z nich po wojnie zostały rozebrane, a cegłę wysłano na odbudowę Warszawy. Budynki posiadają charakterystyczne dla tego rodzaju budow-

nictwa elementy: wieżyczki widokowe i ozdobne, kolumny, dekoracyjne tympanony, logie oraz duże werandy. Budynki wraz ze wzrostem rangi kurortu stawały się coraz bardziej okazałe i reprezentacyjne, mimo zmieniających się stylów w architekturze zawsze wyrażały letniskowy charakter miejscowości. W willach zaskakuje nas wysokość wnętrz, waha się w granicach 3–3,6 m. Zasadą było, że im wyższy był pokój, tym wyższa była cena jego wynajmu.

Przed nami wejście F na plażę lub kładkę po koronach wydm (10). Kierujemy się plażą w kierunku moła lub kładką w koronach wydm w kierunku wschodnim – wybór pozosta-

wiamy Państwu. Całkowita długość kładki wynosi 950 m, jest ona dostosowana dla osób niepełnosprawnych i posiada funkcjonalne tarasy widokowe. Po przejściu ok. 300 m plażą, wychodzimy z plaży przy moła na promenadę. Po przejściu ok. 70 m kładką wychodzimy z kładki przy Aparthotelu Aquamarina Prima na promenadę (11), przebudowaną w 2011 r. Powstały tu nowoczesne fontanny, w formie szklanych kurtyn – wodospadów oraz duża liczba futurystycznie wyglądających ławek w kształcie pergoli. Mijamy kino Ewa wraz z Planetarium (11), Gabinet Figur Woskowych (11) oraz liczne kawiarenki, kierując się prosto do Informacji Turystycznej. Tu kończymy naszą wycieczkę.

DOSTĘPNE NA TRASIE SZLAKU TABLICZKI Z KODAMI QR:

1. Park Zdrojowy
 - Historia
 - Roślinność
2. Plac Przyrodniczy
 - Woliński Park Narodowy
3. Zielona Brama
 - Historia miasta

Szlakiem Leśnej Przygody

Trasa piesza
ok. 3 km

ok. 50 min
bez zwiedzania atrakcji

*Park Zdrojowy im. Fryderyka Chopina –
Park Rzeźb – ul. Lipowa – kościół
pw. św. Piotra Apostoła – ul. Leśna –
Park Leśny – ul. Przy Wodociągach –
ul. Kolejowa – centrum*

Trasę rozpoczynamy od **Informacji Turystycznej (1)**, znajdującej się na promenadzie. Budynek wpisany jest na listę zabytków, został wyremontowany i oddany do użytku w 2008 r. Przy Informacji Turystycznej znajduje się **kwietny paw** zwany **Tolkem (1)**, który powstał jako kontynuacja projektu ukwiecenia miasta, realizowanego w gminie Międzyzdroje od 2008 r. Skąd to imię? Zatrzymujący się przy kwietnym pawiu turyści z Niemiec z zachwytem przechodząc obok niego mówili „toll”, co znaczy zachwycający. Pracownikom opiekującym się zielenią miejską bardzo się to spodobało więc nazwali pawia Tolek i tak już zostało. Kierujemy się w stronę **Parku Zdrojowego im. Fryderyka Chopina (2)**. Schodami w dół podziwiamy licznie występujące tu gatunki drzew. W parku przykuwają uwagę m.in. smukłe dęby piramidalne, tuje, wiąz, graby, lipy i przeróżne gatunki klonów. Szczególnie okazale prezentują się platany klonolistne. Wystarczy raz uważnie przyjrzeć się temu drzewu, aby bez trudu rozpoznać je potem wśród innych gatunków. Charakterystyczne są nie jego liście (podobne do liści klonu pospolitego – stąd nazwa), ale pień. U dorosłego drzewa jest on niezwykle

3

malowniczy. Cienka kora złuszcząca się dużymi płatami pozostawia na pniu specyficzne żółto-brązowe łaty. Mijamy fontannę z granitu oraz kamień pamięci poświęcony malarzowi-maryniście hrabiemu Erykowi von Zedtwitz. Więcej o historii i roślinności Parku Zdrojowego oraz o ciekawym życiu hrabiego von Zedtwitz można dowiedzieć się skanując kod z tabliczek QR, które znajdują się w parku od strony ul. Tysiąclecia Państwa Polskiego. Teren tej części parku (od strony ul. Tysiąclecia Państwa Polskiego) został objęty projektem „Międzyzdroje – Morze Zieleni”. Dokonano tu nowych aranżacji i nasadzeń. Wiosną oko cieszą niezliczone ilości kolorowych krokusów, a w centralnej części parku ustawiono romantyczną altankę, którą oplata wieczny zielony bluszcz. My zaś kierujemy się ku bramie wejściowej do parku i wychodzimy na ul. I. Krasickiego. Kierujemy się ok. 100 m prosto mijając po lewej stronie Willę 777 i samoobsługowy Bistro Bar 777, kierujemy się na róg ul. I. Krasickiego z ul. Książąt Pomorskich.

5

Przed nami kolejny z parków ujętych projektem „Międzyzdroje – Morze Zieleni” – **Park Rzeźb (3)**. Koncepcja zagospodarowania tego miejsca zakładała stworzenie wśród istniejącej tu zieleni niezwyklej przestrzeni. Coś między naturą i kulturą... I tak z innych miejsc w mieście przeniesiono tu cztery kamienne pomniki, których główny motyw przewodni to „Człowiek. Studium życia”. O historii czterech rzeźb zainstalowanych w parku, czyli jak powstały i skąd pomysł na ich prezentację w tym właśnie miejscu można przeczytać skanując kod QR z tabliczki „Historia miejsca”. Przy każdej z rzeźb znajduje się tablica z fotografią przedstawiającą autora rzeźby, tytuł lub opis przedstawiający rzeźbę oraz kod QR. Warto zeskanować kod QR i poznać artystów, którzy w latach 70. ubiegłego wieku pozostawili w Międzyzdrojach część siebie – swoją twórczość.

Wychodzimy z Parku Rzeźb na ul. Zwycięstwa. Kierujemy się w stronę centrum miasta do przejścia dla pieszych. Przed nami pomnik przyrody

– **bukszpan „Aptekarz” (4)**. To jeden z najokazalszych przedstawicieli bukszpanów na Pomorzu Zachodnim. „Aptekarz” jest jednym z 15 pomników przyrody, które stanowią element ścieżki przyrodniczej pn. „Szlakiem drzew pomnikowych”. Szlak został szczegółowo opisany, a przy każdym z drzew znajduje się tablica z opisem i nazwą drzewa. Drzewom w drodze konkursu nadano charakterystyczne, oryginalne imiona, które nawiązują do historii Polski, regionu lub nadmorskich atrybutów Międzyzdrojów. Dochodzimy do przejścia dla pieszych i przechodzimy na drugą stronę ulicy. Przed nami schody św. Piotra Apostoła. Schodami w górę wchodzimy na przykościelny teren, skwer Stefana kardynała Wyszyńskiego, gdzie po prawej stronie znajduje się kamień poświęcony „Duchowym Budowniczym Międzyzdrojów”, a po lewej pomnik przedstawiający trzy krzyże, upamiętniający XXV Jubileuszowy Zjazd Kresowych Żołnierzy Armii Krajowej w Międzyzdrojach. Przed nami **kościół parafialny pw. Św. Piotra Apostoła (5)** z 1862 r. Usytuowana na Piastowskim Wzgórzu świątynia szczyli się wyjątkową akustyką. Architektem jej był Friedrich August Stüler, a współautorem projektu i znaczącym sponsorem król pruski Fryderyk Wilhelm IV. Przechodzimy obok kościoła ul. Lipową. Mijamy pomnik przyrody, okazały 19-metrowy **dąb bezszypułkowy „Apostoł” (6)**, ceglasty budynek plebanii oraz kolejny na „Szlaku drzew pomnikowych” pomnik przyrody – **dąb nazwany „Barnimem” (7)**, upamiętniający pomorskiego księcia z dynastii Gryfitów – Barnima IX. Kierujemy się nadal prosto do skrzyżowania ul. Lipowej z ul. Leśną. Skracamy w lewo i ul. Leśną idziemy prosto, mijając po prawej stronie budynek Domu Wczasów Dziecięcych. Po prawej stronie lekko w prawo ul. Bukowa. Kierujemy się w stronę wejścia do lasu od strony ul. Bukowej. Po lewej

8

stronie hala sportowa im. Andrzej Grubby i Szkoła Podstawowa nr 1 im. Bolesława Krzywoustego.

Przed nami **Park Leśny (8)** – obszar leśny włączony w projekt „Międzyzdroje – Morze Zieleni”. Wykorzystując istniejący zalesiony teren, znajdujący się w sąsiedztwie Wolińskiego Parku Narodowego i szkoły, projektanci zdecydowali o stworzeniu tu przestrzeni edukacyjno-spacerowej z punktami edukacyjnymi, które w sposób aktywny będą zachęcały do zgłębiania wiedzy o florze i faunie. Park Leśny to miejsce przyjazne dzieciom, pełniące funkcje edukacyjno-wypoczynkowe, a zaprojektowano go tak, by był dostosowany dla dzieci w każdym wieku. Wchodzimy w las lekko pod górkę. Przed nami rzeźba gołębia, autorstwa Leonii Chmielnik. Na tabliczce z kodem QR można zobaczyć zdjęcie rzeźbiarki oraz dowiedzieć się więcej o jej twórczości. „Gołąb” to rzeźba, podobnie jak i inne rzeźby z Parku Rzeźb, powstała w latach 70. ubiegłego wieku w ramach organizowanego konkursu, Idziemy prosto leśną ścieżką lekko

studzienkę, po ok. 100 m pod górkę dochodzimy na szczyt do „Ptasiego Obserwatorium”, gdzie na tablicach edukacyjnych umieszczono ptasi zegar, który prezentuje różne rodzaje ptaków wraz z porami dnia, w których można je usłyszeć oraz rodzaje budek lęgowych, czyli ptasie domki. Nieopodal zainstalowano wieżę dla jerzyków. Skanując kod QR z umiejscowionej tu tabliczki poznamy lepiej jerzyka – ptaka, który przystosowany jest do życia w locie. Widoki z góry są niesamowite, widać cały zalesiony obszar, a wśród szelestu bukowych liści można spokojnie odpocząć. Ostrożnie schodzimy z góry, mijamy strefę archeologiczną. Po lewej stronie park linowy „Bluszcz”, który jest jedną z atrakcji turystycznych powstałą przed realizacją projektu „Międzyzdroje – Morze Zieleni”. Stanowi jednak doskonałe uzupełnienie możliwości aktywnego spędzenia czasu wśród natury. Trzy trasy o różnym poziomie trudności można dostosować do każdego wieku, zarówno dla dzieci, nastolatków, jak i dorosłych, a piękne widoki z wysokości (od 3 do 12 m) w koronach drzew zapewnią każdemu niesamowite wrażenia. Park linowy „Bluszcz” działa w sezonie od maja do września. Mijamy park i kierujemy się prosto. Dochodzimy do stanowiska pn. „Poligon”. Tor przeszkód z równoważnią oraz przygotowana ścieżka zmysłów, to ciekawe przykłady przyrządów edukacyjnych pobudzających funkcje umysłu. Pokonanie toru przeszkód i równoważni pozwala na ćwiczenie równowagi, a przejście gołą stopą z zamkniętymi oczyma po różnorodnym podłożu uczy rozpoznawania, rozróżniania oraz pozwala na skupienie uwagi. Tabliczka z kodem QR przybliży nam możliwości uprawiania nietypowych form aktywności terenowej jak: survival i bushcraft. Schodzimy z góry obok parku linowego, wychodzimy na ul. Przy Wodociągach. Przed nami po drugiej stronie uli-

pod górkę. Rzeźba wykonana jest z tzw. sztucznego kamienia, materiału na bazie betonu z dodatkami np. gliny czy barwników. Przed nami stanowisko pn. „Leśna klasa”. Skanując kod QR z tabliczki poznamy m.in. legendę związaną z drzewem, które nas otacza, czyli bukiem. Ustawiono tu narzędzia edukacyjne, których rolą jest szeroka edukacja ekologiczna. Foto tablica umożliwi wykonanie fotografii i poznanie zwierząt – mieszkańców lasu. Ekspozycja różnych gatunków drzew wraz z ich opisem na tablicy informacyjnej pozwala na zaznajomienie się z ich szczegółami. Kierujemy się prosto dochodząc do kolejnego stanowiska pn. „Strefa Archeologiczna”. To miejsce przygotowano z myślą o najmłodszych. Przygotowany archeologiczny plac zabaw odkrywa przed maluchami tajemnice ukryte w ziemi. Szkielet dinozaura można przecież własnoręcznie odkopać! Tabliczka z kodem QR poszerza wiedzę na temat dębów, którego ogromny pień znajduje się nieopodal. Wracamy lekko z góry do stanowiska „Leśna Klasa” i kierujemy się wyznaczoną drewnianą ścieżką pod górkę. Po prawej stronie mijamy ogrodzoną

cy na lekkim wzniesieniu rodzinny plac zabaw, dostosowany dla dzieci w różnym wieku. Kierujemy się prosto do skrzyżowania z ul. Kolejową. Po lewej stronie budynek dawnej szkoły, a obecnie budynek Urzędu Miejskiego w Międzyzdrojach, gdzie swoją siedzibę znalazły liczne stowarzyszenia z terenu Gminy Międzyzdroje, np. harcerze, Uniwersytet III Wieku czy Środowiskowy Dom Samopomocy. Skręcamy w prawo, kierujemy się prosto do skrzyżowania z ul. Leśną. Przed nami na niedużym placu, na wysokości budynku straży pożarnej stoi dąb z piękną,

DOSTĘPNE NA TRASIE SZLAKU TABLICZKI Z KODAMI QR:

1. Park Zdrojowy

- Historia
- Roślinność

2. Park Rzeźb

- Historia miejsca
- Rzeźba „Wczasowiczka” autor: Stanisław Biżek
- Rzeźba kobiety z rękami założonymi do tyłu, autor: Stanisław Lewiński
- Rzeźba „Macierzyństwo”, autor: Anna Paszkiewicz-Sawicka
- Rzeźba ludzka postać w pozycji półleżącej, autor: Stanisław Rudzik

3. Park Leśny

- Rzeźba gołąb
- Strefa archeologiczna
- Poligon
- Leśna klasa
- Ptasie Obserwatorium

rozłożystą koroną o obwodzie 380 cm i wysokości 16 m. To pomnik przyrody ze „Szlaku drzew pomnikowych” „Storrada” (9). Przechodzimy przez przejście dla pieszych, wchodzimy na ul. C.K. Norwida. Idziemy prosto w kierunku przejścia dla pieszych przy ul. Zwycięstwa. Przechodzimy na drugą stronę ulicy, wchodzimy na ul. Światowida. Bezpośrednio po zejściu z pasów na ul. Światowida można zauważyć pod stopami kolorową mozaikę. Widać tu kotwicę zanurzoną w morzu i słońce. Oto **herb Międzyzdrojów (10)**. Zachodzące na horyzoncie czerwone słońce, którego promienie są naprzemiennie czerwone i żółte. Poniżej słońca delikatnie zafalowane morze, na którym umieszczona jest kotwica trzonem i łapami skierowana ku dolnej części. Poniżej znajduje się żółty wąski pas symbolizujący plażę. Herb nawiązuje do wypoczynkowego charakteru gminy Międzyzdroje. Kotwica podkreśla związek miasta z morzem. Autorem herbu był mieszkaniec Międzyzdrojów Adam Natkański. Mijając liczne sklepiki kierujemy się prosto ok. 200 m do przejścia dla pieszych z ul. I. Krasickiego. Do parku wchodzimy stylizowaną ornamentyką, metalową bramą, imitującą wejście do Parku Zdrojowego sprzed 100 lat. Park został założony przez belgijskiego kupca Arnolda Lejeune. W 1860 r. belgijski kupiec Arnoldt Lejeune wybudował okazały **Dom Zdrojowy, obecny budynek Międzynarodowego Domu Kultury (11)**. W Domu Zdrojowym mieściły się pokoje dla gości, czytelnia, sala muzyczna i baletowa. Było to znane miejsce, do którego przybywały liczne osobistości ówczesnych Niemiec. Park przy Domu Zdrojowym wkrótce stał się ulubionym miejscem przechadzek dobrze sytuowanych kuracjuszy. Przechodzimy przez park zdrojowy, schodami kierujemy się do Informacji Turystycznej, gdzie kończymy naszą wycieczkę.

Na szlaku „Między naturą, historią i kulturą”

Trasa piesza
ok. 1,5 km

ok. 20 min
bez zwiedzania atrakcji

Park Zdrojowy – Park Rzeźb – centrum

Naszą wycieczkę rozpoczynamy od **Punktu Informacji Turystycznej (1)**, znajdującego się na promenadzie przy ul. Promenada Gwiazd. Kierujemy się w stronę schodów do Parku Zdrojowego im. Fryderyka Chopina. **Park Zdrojowy (2)** stanowi jeden z niewielu przykładów parków zakładanych dla potrzeb nadmorskich kurortów. Schodami mijamy najstarszą, zachodnią część parku, która powstała u podnóża, wybudowanego w 1860 r. okazałego Domu Zdrojowego (obecny budynek MDK). Park Zdrojowy to najbardziej wartościowy i interesujący kompleks starodrzewu. Położony jest na południowym stoku wydmy przedniej. Ciekawe jest to, że jego najniższe tereny leżą poniżej poziomu morza, mamy więc do czynienia z parkiem depresyjnym. W miejscu, gdzie stał pomnik mecenasa – cesarza Niemiec Fryderyka III, umieszczono na wysokim cokole wykonane z czarnego marmuru popiersie Fryderyka Chopina. Rosną tu wiekowe okazałe drzewa i krzewy, oprócz rodzimych także egzotyczne. Warto zaznaczyć, że na terenie Międzyzdrojów stwierdzono występowanie 172 gatunków drzew i krzewów. W parku przykuwają uwagę m.in. smukłe dęby piramidalne,

Szlak „Między naturą, historią i kulturą”

3

tuje, wiązy, graby, lipy i przeróżne gatunki klonów. Szczególnie okazałe prezentują się płatany klonolistne. Wystarczy raz uważnie przyrzeć się temu drzewu, aby bez trudu rozpoznać je potem wśród innych gatunków. Charakterystyczne są nie jego liście (podobne do liści klonu pospolitego – stąd nazwa), ale pień. U dorosłego drzewa jest on niezwykle malowniczy. Cienka kora złuszcząca się dużymi płatami pozostawia na pniu specyficzne żółtobrazowe łaty. W 2015 r. stanęła tu stylowa kawiarnia parkowa z charakterystycznymi wieżyczkami „Piano Cafe”. Mijamy fontannę z granitu i lekko w lewo aleją parkową przechodzimy przez ul. Parkową. Po lewej stronie parku od ul. Tysiąclecia Państwa Polskiego ukazują się nam rabaty kwiatne oraz **rzeźba kucającego chłopca (3)**. Młody kucający chłopiec to rzeźba, powstała na przełomie lat 1969–1970, której autorem jest szczeciński rzeźbiarz Stanisław Rudzik. Rzeźba wykonana jest z tzw. sztucznego kamienia, materiału na bazie betonu z dodatkami np. gliny czy barwników. Więcej informacji o Stanisławie Rudziku na tabliczce z kodem QR w Parku Rzeźb. Przed nami pasy i przejście dla pieszych na drugą stronę ul. Tysiąclecia. Znajdujemy się we **wschodniej części parku (4)**, założonej już w początkach XX w. Przed nami szeroka aleja dębów czerwonych oraz tabliczka z kodem QR „Historia Parku Zdrojowego”. Skanując smartfonem kod tabliczki poznamy ciekawą historię powstania parku. Teren ten został objęty projektem „Międzyzdroje – Morze Zieleni”. Dokonano tu nowych aranżacji i nasadzeń. Wiosną oko cieszą niezliczone ilości kolorowych krokusów, a w centralnej części parku ustawiono romantyczną altankę, którą oplata wiecznie zielony bluszcz. Znajduje się tu druga tabliczka opisująca roślinność parku oraz jego historię. Aleją parkową kierujemy się do wyjścia z parku, mijając po le-

24

4

wej siłownię plenerową otwartą w 2017 r. Można tu ćwiczyć przez cały rok, a wyposażenie siłowni w różnego rodzaju sprzęt zapewnia możliwość przeprowadzenia ćwiczeń rozwijających każdą partię mięśni. Skręcamy w prawo na ul. Romualda Traugutta i na skrzyżowaniu z ul. Książąt Pomorskich kierujemy się w prawo. Po prawej stronie budynek Urzędu Miejskiego. Kierujemy się ul. Książąt Pomorskich do skrzyżowania z ul. I. Krasickiego. Przed nami kolejny z parków „Morza Zieleni” – **Park Rzeźb (5)** nie jest zwyczajnym miejscem. Powstała tu w ramach projektu aranżacja skłania do refleksji i skupienia. Warto tu zatrzymać się na chwilę, by w blasku słońca, wśród szumiących liści drzew, spojrzeć na kamienne rzeźby. Koncepcja zagospodarowania tego miejsca zakładała stworzenie wśród istniejącej tu zieleni niezwyklej przestrzeni. Coś między naturą i kulturą... I tak

25

5

z innych miejsc w mieście przeniesiono tu cztery kamienne pomniki, których główny motyw przewodni to „Człowiek. Studium życia”. O historii czterech rzeźb zainstalowanych w parku, czyli jak powstały i skąd pomysł na ich prezentację w tym właśnie miejscu, można przeczytać skanując kod QR z tabliczki „Historia miejsca”. Przy każdej z rzeźb znajduje się tablica z fotografią przedstawiającą autora rzeźby, tytuł lub opis przedstawiający rzeźbę oraz kod QR. Warto zeskanować kod QR i poznać artystów, którzy w latach 70. ubiegłego wieku pozostawili w Międzyzdrojach część siebie – swoją twórczość.

Wychodzimy z Parku Rzeźb na ul. Zwycięstwa. Kierujemy się w stronę centrum miasta do ronda. Przed nami pomnik przyrody **bukszpan „Aptekarz” (6)**. To jeden z najokazalszych przed-

stawiciele bukszpanów na Pomorzu Zachodnim. „Aptekarz” jest jednym z 15 pomników przyrody, które stanowią element ścieżki przyrodniczej pn. „Szlakiem drzew pomnikowych”. Szlak został szczegółowo opisany, a przy każdym z drzew znajduje się tablica z opisem i nazwą drzewa. Drzewom w drodze konkursu nadano charakterystyczne, oryginalne imiona, które nawiązują do historii Polski, regionu lub nadmorskich atrybutów Międzyzdrojów. Kierujemy się prosto ok. 250 m. ul. Zwycięstwa, przy drodze nr 102, która jest główną drogą wjazdową do miasta. Po prawej stronie mijamy biuro podróży Viking Tour, plac Stefana kardynała Wyszyńskiego. Po lewej stronie znajduje się **pomnik marynarza (7)**. Jest to dzieło szczecińskiego plastyka Sławomira Lewińskiego, powstałe w latach 60. XX wieku. Postać tego znanego na Pomorzu Zachodnim twórcy przedstawiliśmy w Parku Rzeźb. Dochodzimy do rogu ulic i skrzyżowania z ul. Gryfa Pomorskiego. Wchodzimy na **Plac Neptuna (8)**, gdzie spacerując pomiędzy lokalami gastronomicznymi przechodzimy do ul. Światowida. Na ul. Światowida możemy zakupić liczne pamiątki z Międzyzdrojów.

Kierujemy się prosto w stronę Parku Zdrojowego im. F. Chopina. Do parku wchodzimy stylizowaną ornamentyką, metalową bramą, imitującą wejście do parku zdrojowego sprzed 100 lat. Park został założony przez belgijskiego kupca Arnolda Lejeune. W 1860 r. belgijski kupiec Arnoldt Lejeune wybudował okazały Dom Zdrojowy. W Domu Zdrojowym mieściły się pokoje dla gości, czytelnia, sala muzyczna i baletowa. Było to znane miejsce, do którego przybywały liczne osobistości ówczesnych Niemiec. Park przy Domu Zdrojowym wkrótce stał się ulubionym miejscem przechadzek dobrze sytuowanych kuracjuszy.

Mijamy kamień wraz z tablicą upamiętniającą mieszkańca Międzyzdrojów hrabiego Eryka von Zedtwitza. Eryk von Zedtwitz, zasłynął jako malarz-marynista, uwieczniający na płótnach najróżniejsze oblicza Morza Bałtyckiego. Zedtwitz był naturyściem i samoukiem – malarstwa nie uczył się w żadnej ze szkół. Jego obrazy zachwycały jednak jemu współczesnych i poruszały wyobraźnię następnych pokoleń.

Mijamy park i wchodzimy schodami w kierunku **Międzynarodowego Domu Kultury (9)**, zabytkowego budynku w stylu klasycystycznym, z połowy XIX w. Budynek zdołał wspaniałe elewacje i atrakcyjne wnętrza. Jest miejscem licznych wystaw, koncertów i imprez kulturalnych. Naszą wycieczkę kończymy przy wykonanym z kwiatów pawiu zwanym potocznie „Tolkem”. Dlaczego Tolek? Zatrzymujący się przy kwietnym pawiu turyści z Niemiec z zachwytem przechodząc obok niego mówili „toll”, co znaczy zachwycający. Pracownikom opiekującym się zielenią miejską bardzo się to spodobało, więc nazwali pawia Tolek i tak już zostało.

DOSTĘPNE NA TRASIE SZLAKU TABLICZKI Z KODAMI QR:

1. Park Zdrojowy

- Historia
- Roślinność

2. Park Rzeźb

- Historia miejsca
- Rzeźba „Wczasowiczka” autor: Stanisław Biżek
- Rzeźba kobiety z rękami założonymi do tyłu, autor: Stanisław Lewiński
- Rzeźba „Macierzyństwo”, autor: Anna Paszkiewicz-Sawicka
- Rzeźba ludzka postać w pozycji półleżącej, autor: Stanisław Rudzik

1

2

3

4

LUBIN

WZGÓRZE ZIELONKA W LUBINIE – to atrakcyjny punkt widokowy, do którego można dojść od Jeziora Turkusowego lub z miejscowości Lubin. Ze wzgórza Zielonka roztacza się widok na prawdziwy „ptasi raj” – Deltę Wsteczną Świny.

NEOGOTYCKI KOŚCIÓŁ (3) pod wezwaniem Matki Boskiej Jasnogórskiej w Lubinie z XIX w. ze strzelistą ceglana wieżą. Do końca II wojny światowej kościół był świątynią protestancką. Przed wejściem granitowa chrzcielnica z XII w., pochodząca prawdopodobnie z poprzedniej świątyni.

GRODZISKO ŚREDNIOWIECZNE (4) – położone nad zalewowym klifem. Jest to pozostałość po wczesnosłowiańskim grodzie Wolińian (IX–XII w.), ekspozycja fragmentów ceramiki.

WICKO

STANOWISKO BRONI V3 – jedyna w Polsce ekspozycja tajnej broni niemieckiej V3 z okresu II wojny światowej. Ekspozycja umiejscowiona w bunkrze, gdzie były składowane pociski V3. W pobliżu bunkra znajdują się betonowe podstawy, pozostałości po działach dalekiego zasięgu.

WAPNICA

PORT JACHTOWY (1) – usytuowany na wschodnim brzegu jeziora Wicko Wielkie w północnej zatoce Zalewu Szczecińskiego. Wyjątkowe i malownicze położenie portu wśród zieleni Wolińskiego Parku Narodowego, nowoczesna architektura zabudowy przystani i bardzo mała odległość do Morza Bałtyckiego dla prowadzenia czynnej formy wypoczynku i rekreacji opartej na turystyce wodnej przeznaczonej dla każdej grupy wiekowej.

JEZIORO TURKUSOWE W WAPNICY (2) – nad jeziorem górują lesiste wzgórza znajduje się ścieżka edukacyjna koło ścisłego rezerwatu im. prof. Szafera. Do lat 50. ubiegłego wieku znajdowała się tu kopalnia kredy, która została zalana, tworząc jezioro o oryginalnym kolorze.

SZLAKI TURYSTYCZNE

SZLAK CZERWONY – biegnący brzegiem morza do Wisetki – ok. 11 km.

SZLAK ZIELONY – prowadzący obok Zagrody Pokazowej Żubrów nad Jeziora Warnowskie – ok. 8 km.

SZLAK NIEBIESKI – nad Jezioro Turkusowe w Wapnicy i dalej na wybrzeże Zalewu Szczecińskiego do Wolina – ok. 26 km.

SZLAK ŚW. JAKUBA – kulturowo-pielgrzymkowa pomorska droga św. Jakuba Apostoła. W Europie istnieje od XII w.

Wszystkie szlaki mają swój początek przy muzeum Wolińskiego Parku Narodowego przy ul. Niepodległości 3 w Międzyzdrojach.

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-HISTORYCZNA BIAŁA GÓRA – umożliwia zapoznanie się z zabytkami polskiej architektury militarnej. Na 1300 m szlaku podziwiać można obiekty 17. Baterii Artylerii Stałej zbudowanej na przełomie lat 40. i 50. XX w.

DROŻKOWE ŁĄKI – wyjątkowa ścieżka przyrodnicza, która skrywa tajemniczy świat paproci, m.in. okazałego długosza królewskiego i wielu innych ciekawych roślin. Można tu także zobaczyć efekty pracy bobrów.

Liczne informacje dla zainteresowanych dostępne na www.miedzyzdroje.pl

KAWCZA GÓRA (61 m n.p.m.) – punkt widokowy na Zatokę Pomorską we wschodniej części miasta. Na szczycie postawiono pamiątkowe głazy ze zjazdów leśników z 1892 r. – Zjazd Leśników Niemieckich i z 1992 r. – Zjazd Polskiego Towarzystwa Leśnego, a niżej kamienny obelisk upamiętniający zjazdy Światowego Związku Kresowych Żołnierzy Armii Krajowej. Dotrzeć tam możemy pieszo, podążając czarnym szlakiem z centrum Międzyzdrojów lub plażą, z której drewniane schody prowadzą na sam szczyt wzniesienia. Przed wojną było to niezwykle popularne miejsce, gdzie co rok przyjeżdżało wielu letników. Na szczycie wzniesienia była słynna kawiarnia. Na specjalnie przystosowanych widokowych tarasach, goście mogli delektować się kawą z porcelanowych filiżanek. Wybuch II wojny światowej zakończył działalność kawiarni.

GOSAŃ (94 m n.p.m.) – najwyższe w Polsce wzniesienie klifowe. Dojazd drogą nr 102 w kierunku Kołobrzegu, (ok. 4 km od centrum Międzyzdrojów). Na miejsce dociera się przez malownicze wzgórza porośnięte stuletnimi bukami i dębami. Na wzniesieniu znajdują się bunkry obrony przeciwlotniczej. Z góry rozciąga się imponująca panorama na wody Zatoki Pomorskiej, średnia głębokość tej zatoki nie przekracza 15 m. W dali widać molo w Międzyzdrojach, port w Świnoujściu oraz część niemieckiego wybrzeża wyspy Uznam.

WZGÓRZA ST. KOZIEROWSKIEGO – punkt z widokiem na panoramę Międzyzdrojów. Wzgórza okalają miasto od południowego wschodu. Trafić tu można idąc ul. Ustronie Leśne, kierując się w stronę wiaduktu kolejowego, za którym skręcamy w prawo. Na wzgórze widzie ścieżka przez las buczynowo-sosnowy. Nazwa wzgórze upamiętnia Stanisława Kozierowskiego (1874–1949) polskiego historyka, duchownego katolickiego, profesora Uniwersytetu Poznańskiego, który szczególnie zasłużył się w ustaleniu nazw miejscowości na Ziemiach Odzyskanych oraz badań dzieje Ziemi Zachodnich,

Gmina Międzyzdroje
ul. Książąt Pomorskich 5
72-500 Międzyzdroje
www.miedzzyzdroje.pl
tel. 91 32 75 631 • fax 91 32 75 630

Tekst i opracowanie:
Anetta Czyżak UM Międzyzdroje
na podstawie „Międzyzdroje Wyspa Wolin” Roberta Śmigielskiego

Zdjęcia:
archiwum Urzędu Miejskiego w Międzyzdrojach
Tomasz Rychłowski, Anetta Czyżak, Oskar Przybyszewski, Jerzy Undro

Skład i druk:
ZAPOL Sobczyk Sp.j.
al. Piastów 42, 71-062 Szczecin
www.zapol.com.pl • www.e-zapol.com.pl

Międzyzdroje 2021

www.miedzyzdroje.pl

#miedzyzdroje

@miedzyzdoje

Egzemplarz bezpłatny

**Fundusze
Europejskie**
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

